

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Állattenyésztési Tudományok Intézet

Mezőgazdasági mérnök alapképzési szak

**A petefészek tisztás degenerációjának lehetséges okai
tejtermelő állományok esetében**

Belső konzulens:

Dr. Szabari Miklós Gábor

Tanszékvezető

Belső konzulens intézete/tanszéke:

Állattenyésztési

Tudományok Intézet/ Precíziós

Állattenyésztési és

Állattenyésztési Biotechnika

Tanszék

Készítette:

Magyar Miklós

Kaposvár, 2024

A petefészekciszták kialakulásában szerepet játszó tényezők közül, az elléstől eltelt idő hosszát, a hormonális kezelések számát (5<), az évszakok, valamint az ellés utáni problémák (pyometrák) hatásait vizsgáltam. A rendelkezésemre álló adatok alapján elmondható, hogy az elléstől számított idő tükrében látványosan változnak a cisztákat kiváltó okok, továbbá azok kialakulásának az okai komplex összetett folyamatok eredménye.

Az 1-es telep eredményének adataiból látszik, hogy a magzatburok visszamaradáshoz kapcsolódó szubinvolúciós kórképek, mint például a pyometrák szerepelhetnek okként a ciszta képződésben. Ezzel szemben a 2-es és 3-as telep esetében rendkívül csekély számban voltak jelen. Az utóbbi két telep számomra nem cáfolja a pyometrák és cisztás elváltozások összefüggését, hiszen kevesebb ellés utáni involúciós probléma volt jelen a telepeken. Az ellés után hirtelen megnőtt tejtermelés, vagy a szárazon állás alatti szakszerűtlen előkészítés következtében kialakuló energiahiányos állapot kiválthat magzatburok visszamaradást, az pedig pyometrát, ezáltal ciszta képződhet.

A laktáció végén a nagyobb arányú cisztás elváltozás, igazolni tudja azt az állítást, hogy a két ellés közt eltelt idő növeli a kockázatát a ciszta képződésének, de figyelembe kell venni azt a tényt, hogy nem csak a ciszták okozzák a megnövekedett két ellés közötti eltelt időt. Hátráltató tényező, hiszen a ciszták gátolni tudják a termékenyülést, de a háttérben több oknak kell szerepelnie. Az energiahiány a kondíció romlás és az inaktív ivari működés problémát tud okozni a ciszták összefüggésében.

A figyelmet nem kerülheti el, hogy a 250 napnál régebben ellett és még nem termékenyült állatok nagy hányada addigra megkapta legalább az ötödik hormonindukciós kezelését. Ezt a hormonindukciót is figyelembe lehet venni a ciszták kialakulásért felelős okok számában.

Az évszakok és a ciszták alakulásának szempontjából megállapítható, hogy a nyár, ezáltal a nyári hőstressz hatása fokozhatja a ciszták képződését, hiszen abban az időszakban, nagyobb arányban voltak jelen cisztás elváltozások. Emellett nem csak a ciszták aránya volt magas, hanem az előtte megállapított pyometrás elváltozás is, különösen az 1-es telep esetében, ezzel párhuzamban a magzatburok retenció is nőtt. Ebből az információból lehet eljutni ahhoz a következtetéshez, hogy a nyári meleg, a hőstressz elősegíti a magzatburok retenciót, ami elősegíti a pyometra kialakulását, az pedig a ciszták keletkezését. Ez a folyamat, az egymást követő hatások láncolata bonyolultnak tűnik, de a megoldás az állatok megfelelő, szakszerű tartás technológiájában és az állatjóléti feltételek mögött rejtőzhet.